

CUKRARNA

Sporočilo za javnost

Ljubljana, 27. 8. 2026

Špela Petrič: *Zajesti*

15. 9. 2026 — 3. 1. 2027

Galerija Parter, Cukrarna

V Cukrarni bomo v torek, 15. septembra 2026, ob 20.00 v Cukrarni odprli razstavo umetnice Špele Petrič z naslovom *Zajesti*. Kustosinja razstave je Alenka Trebušak.

Kako je videti paradižnik skozi oči robota? Zakaj algoritem eno kumaro oceni kot primerno za prodajo, drugo pa zavrne? In kaj se pravzaprav dogaja v visokotehnoloških rastlinjakih, v katerih nastaja zelenjava, ki jo vsak dan srečujemo na policah supermarketov?

Foto © Zuzanna Kuglasz

Špela Petrič v svoji praksi povezuje umetnost, znanost in tehnologijo, v projektu *Zajesti* pa se je podala v industrijske rastlinjake na Nizozemskem, kjer je od blizu raziskovala tehnološko optimizirano pridelavo paradižnika in kumar. Rezultat njenega večletnega raziskovanja je razstava, ki obiskovalcem na nepričakovan način približa običajno nevidno ozadje sodobne pridelave hrane. V Galeriji Parter se bodo med drugim srečali s podobami paradižnikov, ki jih je posnel robotski sistem za ocenjevanje zorenja in napovedovanje pridelka, 48 kozarci kumaric, ki jih je zaradi njihovega videza zavrnil sistem strojnega vida, samovozečim robotom in odsluženimi, kar 12 metrov dolgimi rastlinami paradižnika. Skozi umetniško instalacijo *Zajesti* tako razkriva svet, v katerem pri pridelavi hrane vse pomembnejšo vlogo prevzemajo podatki, kamere, algoritmi in avtomatizirani sistemi.

SPREMNO BESEDILO RAZSTAVE

Špela Petrič se z umetniško-raziskovalnim projektom *Zajesti* na primeru gojenja paradižnika in kumar osredotoča na vprašanje, kako algoritemske infrastrukture oblikujejo naša telesa. Razmerja, ki se z uživanjem industrijsko pridelane hrane vzpostavljajo med telesi in infrastrukturami, razume kot »nerodno intimnost«, kot obliko intimnosti, ki ni osnovana na čustvih in naši privolitvi, temveč nastaja skozi dolgotrajno odvisnost od sistemov, katerih notranje delovanje praviloma ostaja zunaj našega pogleda.

Pri postavitvi razstave je izhajala iz serije performativnih gest, ki jih je izvedla v vestlandskih rastlinjakih na severovzhodu Nizozemske. K izbiri lokacije je prispevalo dejstvo, da princip in oblika sodobnega rastlinjaka, ki ga je kot »napredek v agrikulturi« posvojil pretežni del Evrope, izvirata prav iz tam. Tovrstni rastlinjaki so zaprta, visoko specializirana okolja, v katerih so tako živi kot neživi akterji podvrženi obsežnemu zbiranju podatkov ter hitremu uvajanju digitalizacije in avtomatizacije.

Razstava je zasnovana kot okolje, ki obiskovalca prek serije protokolov oziroma vaj sooča z nevidnimi in spregledanimi platmi pridelave zelenjave. Na vhodu se najprej srečamo s podobami paradižnikov, kot jih je posnel robotski sistem za ocenjevanje zorenja in napoved pridelka. Spremlja nas pesem upora, ki govori o migrantskih delavcih, sicer pa je priredba tradicionalne poljske pesmi. Infiltrirana na radijsko postajo s predvajanjem kontaminira zvočno pokrajino rastlinjakov, delovnega okolja številnih sezonskih delavcev iz vzhodne Evrope. Na ogled so tudi elementi intervencije, ki so rezultat umetniškega prostovoljnega dela na pakirni liniji: enodnevno kvoto kumar, ki jih je strojni vid sistema za sortiranje zavrnil na podlagi njihovega videza, je zbrala in vložila v kis. Nastalo je 48 kozarcev vložene kumarice, poleg tega pa še fotoknjiga, ki vsebuje slike njihovega profiliranja in izsledke o razlogih, da jih je algoritem uvrstil med neprimerne za prodajo. Kozarce umetnica v okviru performativnega sporazuma o skrbništvu podarja odločevalcem na področju gospodarstva, politike in kulture. Zraven njih je v samovozečega robota spremenjen tekoči trak, ki potuje po navidezno neskončni pokrajini rastlinjakov. V razstavnem prostoru so še številni elementi, kakršne najdemo v avtomatiziranih obratih za pridelavo zelenjave, med drugim tirni voziček in pa rastlinjak, ki vsebuje odslužene 12-metrške rastline paradižnika. Njihov donos je bil v njihovi najproduktivnejši dobi – ki je bila prav tako rezultat avtomatiziranega in optimiziranega sistema – v ličnih paketih na voljo potrošnikom v lokalnem supermarketu.

Projekt *Zajesti*, zgrajen na neposrednem dostopu do industrijskega rastlinjaka in njegovega tehnološkega aparata, udejanja kontaminacijo sistema od znotraj. S serijo performativnih intervencij, ki prevzemajo principe sistema in vstopajo vanj skozi razpoke, razkriva lastnosti sistema, v katerega so vpisana nesorazmerja med infrastrukturo in telesi, ki so ji podvržena. Vendar ne ostaja pri tem – tudi obiskovalce vabi, naj nadaljujejo ta proces, naj kot potrošniki oziroma jedci presežejo zgolj ozaveščanje omenjene neenakopravne odnosnosti in »zajejo« vanjo: tako, da vzpostavijo aktiven odnos do porojene nerodne intimnosti skozi sledenje protokolom v galeriji, v bližnjem supermarketu ali doma, s čimer se projekt širi onkraj zidov Cukrarne, v prostore vsakdana, kjer subvertira rutine in navidezno banalne preplete razmerij, na osnovi katerih je organizirano sodobno življenje. ----- *Alenka Trebušak, kustosinja razstave*

BIOGRAFIJA UMETNICE

ŠPELA PETRIČ (1980) je slovenska intermedijska umetnica, ki trenutno živi in deluje med Ljubljano in Amsterdamom. Njena večvrstna umetniška praksa se nahaja nekje na presečišču biologije, tehnologije in ekologije. Snovanje umetniških eksperimentov, ki vzpostavljajo nenavadna razmerja, ji omogoča razkrivanje ontoloških in epistemoloških temeljev naših tehnoloških družb ter raziskovanje meja možnega. Svoja dela je predstavila na številnih festivalih, razstavah in izobraževalnih dogodkih, med drugim na razstavi *La Fabrique du Vivant* v Centru Pompidou (Francija), festivalu Abandon Normal Devices (Združeno kraljestvo), Beneškem arhitekturnem bienalu (Italija), festivalu Touch Me (Hrvaška), festivalu Ars Electronica (Avstrija), v Umetnostnem centru Nam June Paik (Južna Koreja), na festivalu HAIP (Slovenija) in v muzeju 21_21 Design Sight (Japonska). Za svoje delo je prejela več nagrad, med njimi Belo Afrodito za izjemen umetniški dosežek (2016), nagrado Bio Art & Design Award (2014) ter častno omembo na festivalu Prix Ars Electronica (2019).

Več podrobnosti o njenem življenju in umetniškem delu si lahko preberete na njeni spletni strani tukaj: <https://www.spelapetric.org/>.

KOLOFON RAZSTAVE

Besedilo razstave: Alenka Trebušak (Cukrarna/MGML); Produkcija in koordinacija razstave (Cukrarna/MGML): Janja Buzečan, Odnosi z javnostmi (Cukrarna/MGML): Mojca Podlesek; Izobraževalni in andragoški program (Cukrarna/MGML): Nina Vošnjak; Asistent produkcije: Simon Gmajner (Studio Terratope); Oblikovanje razstave: Miha Turšič; Svetovanje: Agnieszka Anna Wołodźko; Izvedba: Fabrikaid d.o.o.; Tehnična pomoč: Valter Udovičić, Jure Sajovic; Zahvala: Zuzanna Kuglasz, Stichting Tomatoworld, EatThis., Waag Futurelab, Piccolo Komkommers B.V., Projekt Atol, Adrijan Praznik, Rea Vogrinčič. Producent: Cukrarna (MGML); Koproducent: Zavod 2^32; Sofinancirano: Mestna občina Ljubljana - MOL

Cukrarna je del javnega zavoda Muzej in galerije mesta Ljubljane (MGML).

ZA MEDIJE

Umetnica bo za intervjuje v živo na voljo od 14. do 18. septembra Za več informacij, izjave ali prošnje za intervjuje pišite na mojca.podlesek@mgml.si ali pokličite na +386 31 486 794 (Mojca Podlesek).

Fotografije in sporočila za javnost so dostopni na spletni strani razstave >> <https://cukrarna.art/sl/program/razstave/63/spela-petric/> razdelku »gradiva za medije«.

Fotografije postavitve bodo dosegljive na spletni strani po odprtju razstave.

Odprtje razstave se bo začelo v Galeriji Parter v torek, 15. 9. 2026 ob 20.00. Zaradi programa odprtja priporočamo, da ste točni.

Vstop na razstavo in odprtje je prost. Razstava bo na ogled od 15. 9. 2026 do 3. 1. 2027 v pritličnem razstavnem prostoru Cukrarne, imenovanem Galerija Parter. Program prostora temelji na konceptu »en prostor – en umetnik – en projekt« in je namenjen samostojnim predstavitvam umetnic in umetnikov. V Galeriji Parter so se doslej predstavili Maruša Sagadin (*Mokre noge*, 2022), Meta Grgurevič (*Praskanje za zlatom*, 2022), William Forsythe (*Nikjer in hkrati povsod*, št. 3, 2022), Agnes Meyer-Brandis (*Dvorana slavnih*, 2022–2023), Sophie Thun (*Uhajajoči časi*, 2023), Flaka Haliti (*Jaz kričim, tvoj odmev se odbija – kaj sem?*, 2023), Saša Spačal (*Knjižnica padlih solz*, 2023–2024), Tarek Atoui (*Stoječe valovanje*, 2024), Šejla Kamberić (*Popolna tenzija*, 2024), Aleksandra Vajd in Anetta Mona Chişa (*Fosilno sonce*, 2025), Hassan Khan (*GESTUS*, 2025) ter Yein Lee (*Komplic*, 2026).

Spletna stran razstave: <https://cukrarna.art/sl/program/razstave/63/spela-petric/>

Facebook odprtja razstave: <https://fb.me/e/4mobvSS7U>